

ingediend op **1498** (2022-2023) – Nr. 1
28 november 2022 (2022-2023)

Ontwerp van decreet

tot wijziging
van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997,
wat betreft de rol van de centra voor leerlingenbegeleiding

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet.....	9
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad.....	15
Advies van de Raad van State	21
Ontwerp van decreet.....	27

MEMORIE VAN TOELICHTING

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet bevat wijzigingen aan het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 met betrekking tot de rol van het CLB (centrum voor leerlingenbegeleiding) inzake advisering bij beslissingen inzake de schoolloopbaan.

I. ALGEMENE TOELICHTING**A. Situering**

De beleidsnota Onderwijs 2019-2024 (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 129/1) voorziet in de verdere uitrol van het decreet Leerlingenbegeleiding. Na analyse bleek dat een aantal taken van het CLB, zoals een aantal verplichte adviezen in het basisonderwijs, beter geschrapt worden. Deze taken passen niet meer binnen de logica van het decreet Leerlingenbegeleiding waarbij de school de eerste verantwoordelijke is voor de leerlingenbegeleiding en het beleid inzake leerlingenbegeleiding dat invulling geeft aan elke fase van het zorgcontinuüm, samenwerkingsafspraken maakt met het CLB en de regie in handen heeft. Het gaat hier bijvoorbeeld om taken zoals het verplichte advies bij een vervoegde instap in het lager onderwijs.

B. Inhoud**Probleemstelling en omgevingsanalyse**

Het doel om het CLB te verplichten te adviseren, naast het advies van de klassenraad, bij verlengd verblijf in het kleuteronderwijs, vervroegde instap in het lager onderwijs en verlengd verblijf in het lager onderwijs en van het verplicht overleg van de scholen met het CLB bij zittenblijven, is om ouders maximaal geïnformeerd te laten beslissen over het vervolg van de schoolloopbaan van hun kind.

Deze verplichting veronderstelt dat het CLB systematisch zicht heeft op de onderwijsbehoeften van heel wat leerlingen en de ondersteuningsbehoeften bij leraren en ouders terwijl het decreet Leerlingenbegeleiding vertrekt vanuit een geïntegreerde en holistische benadering van de leerling waarbij de mate van individualisering van zorg verhoogt naarmate de nood aan begeleiding toeneemt en waarbij elke actor in de leerlingenbegeleiding in elke fase van het zorgcontinuüm eigen verantwoordelijkheden heeft.

De school is de eerste actor binnen de leerlingenbegeleiding en neemt de school-interne leerlingenbegeleiding op zich. Hiervoor werkt de school een geïntegreerd beleid inzake leerlingenbegeleiding uit. Dit omvat voor alle begeleidingsdomeinen (de preventieve gezondheidszorg, het psychisch en sociaal functioneren, het leren en studeren en de onderwijsloopbaan) een invulling en uitwerking in alle fasen van het zorgcontinuüm en is een erkenningsvoorwaarde voor de school.

De brede basiszorg is de fase in het zorgcontinuüm waarbij de school vanuit een visie op leerlingenbegeleiding de ontwikkeling van alle leerlingen stimuleert en problemen tracht te voorkomen door een krachtige leeromgeving aan te bieden, de leerlingen systematisch op te volgen, actief te werken aan het verminderen van risicofactoren en het versterken van beschermende factoren. Verhoogde zorg in het zorgcontinuüm is de fase waarbij de school extra zorg voorziet in de vorm van remediërende, differentiërende, compenserende of dispenserende maatregelen, afgestemd op de ondersteuningsnoden van bepaalde leerlingen. Bij uitbreiding van zorg zet de school de maatregelen uit de fase van verhoogde zorg onverkort verder en meldt in overleg met de leerling en de ouders, de leerling aan bij het CLB. Het

CLB bepaalt hier zelf welke kernactiviteiten het inzet (onthaal, vraagverheldering, begeleiding, handelingsgerichte diagnostiek enzovoort). Het is van belang dat de school bij de aanmelding en het formuleren van de hulpvraag het zorgcontinuüm respecteert en alle relevante informatie uit de voorgaande fasen van het zorgcontinuüm meedeelt aan het CLB. Zoals vastgelegd in de afspraken die de school en het centrum maakten in het kader van de samenwerking, wordt over deze fase op regelmatige momenten gecommuniceerd. Leerlingen en ouders worden steeds betrokken.

De school is eindverantwoordelijke van het beleid inzake leerlingenbegeleiding en heeft de regie in handen. Op initiatief van de school worden samenwerkingsafspraken gemaakt met het CLB; dit is eveneens een erkenningsvoorwaarde voor de school.

Daarnaast is er uiteraard nog altijd de mogelijkheid voor leerlingen en ouders om zelf naar het CLB te stappen. Leerlingen en ouders kunnen sowieso met elke vraag terecht bij het CLB. Naar aanleiding van het Vlor-advies (Vlor: Vlaamse Onderwijsraad) wordt wel benadrukt dat de mogelijkheid van de ouders om naar het CLB te stappen niet inhoudt dat een genomen beslissing van een school kan worden aangevochten bij het CLB. Het doel van deze mogelijkheid is het creëren van een wederzijds partnerschap en wederzijdse dialoog tussen ouders, leerling, CLB en school.

De taken die geschrapt worden betreffen pedagogisch-didactische beslissingen waar de school beter in staat is om de beslissing te nemen. Dit is ook de kerntaak van de school. Het is dan ook aan de klassenraad en de school om ouders en leerlingen te adviseren en te informeren.

In het licht van de (nieuwe) invulling van de rol van de school en het CLB in het kader van leerlingenbegeleiding is het dus niet logisch dat het CLB in sommige gevallen verplicht advies moet verlenen of verplicht moet overleggen over leerlingen die nooit aangemeld zijn in de uitbreiding van zorg of waarvoor nooit consultatieve leerlingenbegeleiding werd ingezet bij verhoogde zorg. De rol van het CLB bij individuele leerlingenbegeleiding komt namelijk vooral tot uiting bij uitbreiding van de zorg en bij een zorgvraag gesteld door ouders, leerlingen en school.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Dit ontwerp van decreet wijzigt het decreet basisonderwijs. Het heeft als doelstelling bepaalde taken van het CLB te schrappen. Een aantal verplichtingen zoals het verplicht verlenen van advies of het verplicht overleg in bepaalde situaties waar het CLB geen begeleidingstraject heeft opgezet, zijn niet meer in lijn met de huidige rol van het CLB en de scholen inzake leerlingenbegeleiding. De verplichting tot advies in bepaalde situaties veronderstelt dat het CLB systematisch zicht heeft op de onderwijsbehoeften van heel wat leerlingen om finaal de ouders uitgebreid te kunnen adviseren. Het decreet Leerlingenbegeleiding vertrekt echter vanuit een geïntegreerde en holistische benadering van de leerling waarbij de mate van individualisering van zorg verhoogt naarmate de nood aan begeleiding toeneemt en waarbij elke actor in de leerlingenbegeleiding in elke fase van het zorgcontinuüm eigen verantwoordelijkheden heeft. Bij individuele leerlingenbegeleiding komt het CLB vooral in beeld in de fase uitbreiding van zorg. Het CLB wordt voornamelijk betrokken op aanmelding van en in overleg met de school, of via de vraaggestuurde werking vertrekkende vanuit de leerling en ouders (en de school). Bij dit laatste zal het CLB opnieuw in overleg gaan met de school om te bekijken welke maatregelen genomen werden in eerdere fasen van zorgcontinuüm.

De school is de eerste actor binnen de leerlingenbegeleiding en neemt de school-interne leerlingenbegeleiding op zich. Het is dan ook aan de klassenraad en de

school om ouders en leerlingen te adviseren en te informeren. Het CLB kan altijd facultatief een advies geven, bijvoorbeeld bij leerlingen die het al begeleidt of begeleid heeft.

De volgende taken worden geschrapt:

- verplicht overleg van de school met het CLB bij zittenblijven;
- verplicht advies van het CLB bij verlengd verblijf in het kleuteronderwijs;
- verplicht advies van het CLB bij vervroegde instap in het lager onderwijs;
- verplicht advies bij verlengd verblijf in het lager onderwijs voor veertienjarigen.

Impactanalyse

Dit ontwerp van decreet bevat maatregelen die een impact hebben op leerlingen en ouders en op het recht op en toegang tot het onderwijs in Vlaanderen (artikel 24 van de Grondwet).

Omdat het hier gaat om (beperkte) wijzigingen en aanvullingen van bestaande onderwijsregelgeving heeft het Departement Cultuur, Jeugd en Media bevestigd dat er geen JoKER (kind- en jongereneffectrapportage) moet opgesteld worden, maar dat een beknopte toelichting over de mogelijke impact op kinderen en jongeren in deze impactanalyse volstaat.

Het CLB hoeft geen adviezen meer te geven bij een verlengd verblijf in het kleuteronderwijs, een vervroegde instap in het lager onderwijs en een verlengd verblijf in het lager onderwijs. Ook hoeft het CLB niet meer te overleggen bij zittenblijven. Aangezien het CLB vraaggestuurd werkt in de fase uitbreiding van zorg nadat de school eerst aan zet was met de brede basiszorg en verhoogde zorg, is het CLB in veel gevallen niet betrokken bij de leerlingenbegeleiding van de school voor de leerling. Dit hoeft ook niet, leerlingen worden enkel aangemeld bij het CLB als de school zelf niet meer verder kan.

Anderzijds kan het CLB wel iets betekenen voor zover de school dit noodzakelijk acht, maar dan moet het CLB wel vroegtijdig betrokken worden. In die gevallen waar er in de loop van het schooljaar geen betrokkenheid was van het CLB zal het advies van het CLB vaak weinig extra informatie kunnen bieden aan de ouders. De taken die geschrapt worden, betreffen pedagogisch-didactische beslissingen waarvoor de school het best geplaatst is om die te nemen. Het is dan ook aan de klassenraad en de school om ouders en leerlingen te adviseren en te informeren. Deze algemene verplichting om te adviseren past ook niet bij het vraaggestuurd werken op een continuüm van zorg.

Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt hier benadrukt dat deze wijzigingen voor kinderen en jongeren als voordeel hebben dat de CLB's zich meer op hun kerntaken zullen kunnen focussen, met name het begeleiden van leerlingen die hier nood aan hebben. Bovendien hadden adviezen van de CLB's (bijna) geen meerwaarde voor de kinderen en jongeren. De adviezen waren niet bindend en bovendien hadden de CLB's vaak weinig kennis over het concrete dossier omdat ze de leerling niet begeleidden.

Implementatie

Bij de implementatie gebeurt de communicatie via:

- wijzigingen in diverse omzendbrieven;
- communicatiekanalen die doelgroepgericht informatie verspreiden (bijvoorbeeld de nieuwsbrief over schoolbeleid en regelgeving).

Dit decreet treedt in werking de dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad. Naar aanleiding van het advies van de Raad van State wordt de keuze voor de datum

van inwerkingtreding op de dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad verduidelijkt. De keuze om het decreet in werking te laten treden op de dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad is om zo snel als mogelijk de verplichting tot het geven van adviezen en tot overleg te schrappen. De meeste adviezen en beslissingen over zittenblijven, verlengd verblijf in het kleuteronderwijs, vervroegde instap in het lager onderwijs en verlengd verblijf in het lager onderwijs voor viertienjarigen worden gegeven of genomen aan het einde van het schooljaar, maar het is mogelijk dat een school hiervoor al eerder stappen onderneemt. Om te vermijden dat scholen langer wachten dan nodig is om die stappen te zetten en om te vermijden dat scholen hun beslissingen uitstellen, wordt de datum van inwerkingtreding op die manier bepaald op de dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad.

C. Totstandkomingsprocedure

Vlor-advies

De Vlor heeft advies uitgebracht op 28 september 2022.

De Vlor is het over het algemeen eens met het voorontwerp van decreet dat aan de raad is voorgelegd. De Vlor heeft drie opmerkingen bij het voorontwerp van decreet.

De Vlor vraagt ten eerste om in het decreet basisonderwijs expliciet verwoord te zien dat het CLB ook betrokken kan worden op vraag van de school in elke fase van het zorgcontinuüm. Dat is een aanvulling op het huidige artikel 47quater, waarin reeds verwezen wordt naar de rol van het CLB in fase 1 (verhoogde zorg) en fase 2 (bij uitbreiding van de zorg).

Op dit punt wordt niet ingegaan. De rol van het CLB in elke fase van het zorgcontinuüm is opgenomen in artikel 5 van het decreet over de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding. Dit decreet is ook van toepassing op de scholen. Bij de opmaak van de regelgeving is ervoor gekozen om regelgeving maar één keer uit te schrijven en niet dubbel op te nemen. Het decreet Leerlingenbegeleiding schetst vooral het kader met betrekking tot leerlingenbegeleiding en de opdrachten van het CLB in de leerlingenbegeleiding.

Ten tweede vraagt de Vlor de formulering in de memorie van toelichting aan te passen met betrekking tot de mogelijkheid die ouders en leerlingen hebben om zelf naar het CLB te stappen. Die formulering wekt de indruk dat wanneer ouders of leerlingen niet akkoord zouden zijn met een bepaalde beslissing van de school ze naar het CLB zouden kunnen stappen om die beslissing te betwisten. Een andere formulering is volgens de Vlor wenselijk met aandacht voor wederzijds partnerschap en wederzijdse dialoog.

Op vraag van de Vlor is de formulering in de memorie van toelichting aangepast.

De Vlor vraagt ten derde om in de communicatie over de wijzigingen aan het decreet basisonderwijs een onderscheid te maken tussen enerzijds de keuze om nu af te stappen van de verplichte adviezen en het verplicht overleg met het CLB en anderzijds de inhoudelijke meerwaarde om het CLB bij de onderwijsloopbaan van leerlingen te betrekken.

Aangezien deze vraag enkel over de communicatie van de wijzigingen van dit ontwerp van decreet gaat, leidt deze vraag niet tot aanpassingen in het ontwerp van decreet of in de bijbehorende memorie van toelichting. Er zal wel met de opmerking rekening worden gehouden in de communicatie.

Advies van de Raad van State

De Raad van State heeft advies nr. 72.315/1 uitgebracht op 7 november 2022.

De Raad van State stelt dat een JoKER noodzakelijk is, aangezien het om maatregelen gaat die een impact hebben op kinderen en jongeren jonger dan 25 jaar.

De vraag of een JoKER nodig is, werd echter al gesteld aan het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media heeft toen bevestigd dat er geen JoKER moet opgesteld worden en dat er ook geen advies zal worden gegeven vanuit het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Bijgevolg wordt er niet ingegaan op de opmerking van de Raad van State over het aanvragen van een JoKER. De beknopte toelichting over de mogelijke impact op kinderen en jongeren in de impactanalyse van de memorie van toelichting wordt wel wat verder uitgebreid.

Verder stelt de Raad van State dat er moet worden gemotiveerd waarom het decreet in werking treedt de dag na bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad. Deze motivatie wordt opgenomen in de memorie van toelichting, in de algemene toelichting, onder de subtitel Implementatie.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Niet van toepassing.

II. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN**Artikel 1**

Artikel 1 behoeft geen toelichting.

Artikel 2

De verplichting van de school om met het CLB te overleggen bij een beslissing van de school om het leerproces te onderbreken, valt weg. De school moet wel de beslissing schriftelijk motiveren en mondeling toelichten aan de ouders. De school geeft ook de bijzondere aandachtspunten mee.

Artikel 3

Punt 1° schrapt het verplichte advies van het CLB bij een verlengd verblijf in het gewoon kleuteronderwijs. Enkel de klassenraad moet nog een advies geven indien het kind het voorbije schooljaar was ingeschreven in het erkend kleuteronderwijs.

Punt 2° bepaalt dat als het kind het voorbije schooljaar niet ingeschreven was in een erkende school voor gewoon kleuteronderwijs, er geen advies van het CLB nodig is.

Punt 3° schrapt het verplichte advies van het CLB bij een verlengd verblijf in het buitengewoon kleuteronderwijs. Enkel de klassenraad moet nog een advies geven als het kind het voorbije schooljaar was ingeschreven in het erkend kleuteronderwijs.

Punt 4° bepaalt dat als het kind het voorbije schooljaar niet ingeschreven was in een erkende school voor buitengewoon kleuteronderwijs, er geen advies van het CLB nodig is.

Artikel 4

Punt 1° voert een technische correctie uit.

Punt 2° schrapt het verplichte advies van het CLB. Enkel het advies van de klassenraad kleuteronderwijs of de beslissing van de klassenraad lager onderwijs moet worden toegelicht bij de toelating tot het gewoon lager onderwijs voor kinderen die nog geen zes jaar zijn.

Punt 3° schrapt het verplichte advies van het CLB bij de vervroegde instap in het buitengewoon lager onderwijs. Enkel een advies van de klassenraad is nog noodzakelijk voor de toelating tot het buitengewoon lager onderwijs voor kinderen die nog geen zes jaar zijn.

Artikel 5

Punt 1° schrapt het verplichte advies van het CLB voor de toelating tot het gewoon lager onderwijs voor een leerling die veertien jaar wordt voor 1 januari van het lopende schooljaar. Er is enkel nog een advies van de klassenraad nodig.

Punt 2° schrapt het verplichte advies van het CLB voor de toelating tot het buitengewoon lager onderwijs voor een leerling die veertien jaar wordt voor 1 januari van het lopende schooljaar. Er is enkel nog een advies van de klassenraad nodig.

Artikel 6

Dit artikel bepaalt de inwerkingtreding van het decreet. Het decreet zal in werking treden de dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad.

Op die manier kan zo snel als mogelijk de verplichting tot het geven van adviezen en tot overleg geschrapt worden. De meeste adviezen en beslissingen over zitten-blijven, verlengd verblijf in het kleuteronderwijs, vervroegde instap in het lager onderwijs en verlengd verblijf in het lager onderwijs voor veertienjarigen worden gegeven of genomen aan het einde van het schooljaar, maar het is mogelijk dat een school hiervoor al eerder stappen onderneemt. Om te vermijden dat scholen langer wachten dan nodig is om die stappen te zetten en om te vermijden dat scholen hun beslissingen uitstellen, wordt de datum van inwerkingtreding op die manier bepaald op de dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

VOORONTWERP VAN DECREET



Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de rol van de centra voor leerlingenbegeleiding

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 8, eerste lid, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014, worden de zinnen "Een school die beslist het ononderbroken leerproces van een leerling te onderbreken door deze leerling het aanbod van het afgelopen schooljaar gedurende het daaropvolgende schooljaar nogmaals te laten volgen, neemt deze beslissing na overleg met het CLB. De genomen beslissing wordt ten aanzien van de ouders schriftelijk gemotiveerd en mondeling toegelicht, waarbij de school ook aangeeft welke bijzondere aandachtspunten er in het daaropvolgende schooljaar voor de leerling zijn." vervangen door de zinnen "Een school die beslist het ononderbroken leerproces van een leerling te onderbreken door die leerling het aanbod van het afgelopen schooljaar gedurende het daaropvolgende schooljaar nogmaals te laten volgen, motiveert die beslissing schriftelijk ten aanzien van de ouders en licht die beslissing mondeling toe. De school geeft aan welke bijzondere aandachtspunten er voor die leerling zijn in het daaropvolgende schooljaar.".

Art. 3. In artikel 12/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 juni 2016 en gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, worden de woorden "Na kennisneming van en toelichting bij de adviezen van de klassenraad en van het CLB" vervangen door

de woorden "De klassenraad adviseert over de toelating tot het kleuteronderwijs en na kennisneming van en toelichting bij het advies";

2° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "enkel een advies van een CLB" vervangen door de zinsnede "geen advies als vermeld in het eerste lid,";

3° in paragraaf 2, eerste lid, worden de woorden "Na kennisneming van en toelichting bij de adviezen van de klassenraad en van het CLB" vervangen door de woorden "De klassenraad adviseert over de toelating tot het kleuteronderwijs en na kennisneming van en toelichting bij het advies";

4° in paragraaf 2, tweede lid, worden de woorden "enkel een advies van een CLB" vervangen door de zinsnede "geen advies als vermeld in het eerste lid,".

Art. 4. In artikel 14/0 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 3 juli 2020 en gewijzigd bij de decreten van 9 juli 2021 en XXXX, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 1° wordt tussen het woord "voor" en het woord "kleuteronderwijs" het woord "Nederlandstalig" ingevoegd;

2° in punt 1° worden de woorden "het CLB" vervangen door de woorden "de klassenraad kleuteronderwijs of de beslissing van de klassenraad lager onderwijs";

3° in punt 2° worden de woorden "de adviezen van de klassenraad en van het CLB" vervangen door de woorden "het advies van de klassenraad".

Art. 5. In artikel 14/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 juni 2016 en gewijzigd bij de decreten van 6 juli 2018 en XXXX, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

"In het gewoon lager onderwijs kan een leerling die veertien jaar wordt vóór 1 januari van het lopende schooljaar, nog één schooljaar het lager onderwijs volgen, na gunstig advies van de klassenraad van de school waar de leerling het voorafgaande schooljaar lager onderwijs heeft gevolgd. De klassenraad geeft advies op vraag van de ouders of op eigen initiatief. Na kennisneming van en toelichting bij het advies van de klassenraad nemen de ouders daaromtrent een beslissing.";

2° in paragraaf 3 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

"In het buitengewoon lager onderwijs kan een leerling die veertien jaar wordt vóór 1 januari van het lopende schooljaar, nog één schooljaar het lager onderwijs volgen, na advies van de klassenraad van de school waar de leerling het voorafgaande schooljaar lager onderwijs heeft gevolgd. De klassenraad geeft advies op vraag van de ouders of op eigen initiatief. Na kennisneming van en toelichting bij het advies van de klassenraad nemen de ouders daaromtrent een beslissing.".

Art. 6. Dit decreet treedt in werking op de dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

Rol CLB bij leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs

*Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het
decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de
rol van de centra voor leerlingenbegeleiding*

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

● **Wijs beleid door overleg**

Advies op vraag van Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 13 juli 2022

Uitgebracht door de Raad Basisonderwijs op 28 september 2022 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep CLB basisonderwijs op 7 september 2022 onder voorzitterschap van Bjorn De Smet

Inbreng van de commissie Leerlingenbegeleiding op 5 september 2022

Dossierbeheerder: Katrien Persoons

1 Situering

In het kader van de verdere uitrol van het decreet leerlingenbegeleiding schrapt het voorliggende voorontwerp van decreet een aantal taken van het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB) op vlak van advisering bij beslissingen in de schoolloopbaan in het basisonderwijs:

- verplicht overleg van de school met het CLB bij zittenblijven;
- verplicht advies van het CLB bij verlengd verblijf in het kleuteronderwijs;
- verplicht advies van het CLB bij vervroegde instap in het lager onderwijs;
- verplicht advies bij verlengd verblijf in het lager onderwijs voor 14-jarigen.

2 Advies

De Vlor kan zich vinden in het voorontwerp van decreet, voor zover het gaat om het schrappen van een aantal verplichtingen. Dat is inderdaad wenselijk.

Maar door het schrappen van die verplichtingen mag geen verwarring optreden rond de inhoudelijke betrokkenheid van het CLB bij loopbaanbeslissingen. Die moet behouden blijven en dit in de verschillende fasen van het zorgcontinuüm. Het CLB mag niet pas in beeld komen vanaf fase 2 (bij uitbreiding van de zorg), maar heeft een rol op te nemen in fase 0 (brede basiszorg) en fase 1 (verhoogde zorg) via hun consultatieve en signaalfunctie.

De Vlor is het eens dat het schrappen van de verplichtingen geen budgettaire impact heeft op de onderwijsbegroting en wijst ook op de structurele onderfinanciering van het CLB.

Aanbevelingen

- De Vlor vraagt om in het decreet basisonderwijs expliciet verwoord te zien dat het CLB ook betrokken kan worden op vraag van de school in elke fase van het zorgcontinuüm. Dat is een aanvulling op het huidige artikel 47quater, waarin reeds verwezen wordt naar de rol van CLB in fase 1 (verhoogde zorg) en fase 2 (bij uitbreiding van de zorg).
- De Vlor vraagt de formulering in de Memorie van toelichting aan te passen rond de mogelijkheid die ouders en leerlingen hebben om zelf naar het CLB te kunnen stappen. Die formulering geeft de indruk dat wanneer ouders en scholen niet akkoord zouden zijn met een bepaalde beslissing ze naar het CLB zouden kunnen stappen om die beslissing te betwisten. Een andere formulering is wenselijk met aandacht voor wederzijds partnerschap en dialoog.
- De Vlor vraagt om in de communicatie over de wijzigingen aan het decreet basisonderwijs een onderscheid te maken tussen enerzijds de keuze om nu af te stappen van de verplichte adviezen en verplicht overleg met het CLB en anderzijds de inhoudelijke meerwaarde om het CLB bij de onderwijsloopbaan van leerlingen te betrekken.



Katrien Persoons
secretaris Raad Basisonderwijs



Anne Verhoeven
voorzitter Raad Basisonderwijs

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE



RAAD VAN STATE afdeling Wetgeving

advies 72.315/1
van 7 november 2022

over

een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet
basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de rol van de
centra voor leerlingenbegeleiding’

Op 7 oktober 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, wat betreft de rol van de centra voor leerlingenbegeleiding’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 27 oktober 2022. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Chantal BAMPS en Wouter PAS, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Brecht STEEN, eerste auditeur-afdelingshoofd.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 7 november 2022.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich in hoofdzaak beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet beoogt een aantal verplichte taken van de centra voor leerlingebegeleiding (CLB's) inzake de schoolloopbaan in het basisonderwijs op te heffen. Het gaat meer bepaald om het verplicht overleg van de school met het CLB bij zittenblijven, en de verplichte adviezen van het CLB bij verlengd verblijf in het kleuteronderwijs, bij vervroegde instap in het lager onderwijs en bij verlengd verblijf in het lager onderwijs voor 14-jarigen. Daartoe wijzigt het voorontwerp de artikelen 8, eerste lid, 12/1, 14/0 en 14/1 van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997.

VORMVEREISTEN

3. Luidens artikel 4, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012 ‘houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid’ wordt bij elk ontwerp van decreet dat wordt ingediend bij het Vlaams Parlement, een kind- en jongereneffectrapport, afgekort JoKER, gevoegd, als de voorgenomen beslissing het belang van personen jonger dan vijftientig jaar rechtstreeks raakt.

Luidens artikel 1 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 ‘tot instelling van een kind- en jongere-effectrapport’ kan een voorontwerp van decreet waarvoor de verplichting geldt die bedoeld is in artikel 4 van het decreet van 20 januari 2012, door de Vlaamse Regering enkel worden goedgekeurd als het vergezeld is van een kind- en jongereneffectrapport dat is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet. De minister, bevoegd voor de coördinatie van de rechten van het kind, verstrekt daartoe een methodiek en ziet toe op de naleving van de kind- en jongereneffectrapportageverplichting. Wanneer een reguleringsimpactanalyse wordt gemaakt, wordt het kind- en jongereneffectrapport geïntegreerd in deze reguleringsimpactanalyse.

In de memorie van toelichting, in de rubriek “Impactanalyse”, wordt dienaangaande het volgende opgemerkt:

“Bijgaand voorontwerp van decreet bevat maatregelen die een impact hebben op leerlingen en ouders op het recht op en toegang tot het onderwijs in Vlaanderen (art. 24 Grondwet).

Gelet op het feit dat het hier gaat om (beperkte) wijzigingen en aanvullingen van bestaande onderwijsregelgeving heeft het Departement Cultuur, Jeugd en Media bevestigd dat er geen JOKER dient opgesteld te worden, maar dat een beknopte toelichting over de mogelijke impact op kinderen en jongeren in deze impactanalyse volstaat.”

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

Uit het dossier blijkt derhalve dat geen JoKER werd opgesteld. Nochtans bevat het voorontwerp onmiskenbaar bepalingen die het belang van jongeren onder de leeftijd van vijftientig jaar rechtstreeks raken terwijl uit de aangehaalde bepalingen blijkt dat élk ontwerp van decreet dat het belang van personen jonger dan vijftientig jaar rechtstreeks raakt, het voorwerp moet zijn van een JoKER. Dat het “gaat om (beperkte) wijzigingen en aanvullingen van bestaande onderwijsregelgeving” doet hieraan niets af. Of de wijzigingen al dan niet beperkt zijn, zegt niets over de impact die een maatregel zou kunnen hebben op de betrokken kinderen. Ook het feit dat onder de rubriek “impactanalyse” in de memorie van toelichting nader wordt ingegaan op de maatregel, volstaat niet. Die analyse beantwoordt immers niet aan de inhoudelijke eisen die artikel 4, eerste lid, van het decreet van 20 januari 2012 stelt aan de JoKER. Bovendien gaat die analyse niet uit van een onderzoek van de situatie van het kind, maar enkel van de situatie van de CLB's. Hieruit volgt dat alsnog een JoKER dient te worden opgesteld, al kan die gelet op de beperkte omvang van het voorontwerp, ook beperkt van omvang zijn. Indien het aldus vervulde vormvereiste nog zou nopen tot een wijziging van het voorontwerp, dienen deze wijzigingen opnieuw voor advies aan de Raad van State te worden voorgelegd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

4. Luidens artikel 6 van het voorontwerp treedt het decreet “in werking op de dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad”.

Tenzij er een specifieke reden bestaat om af te wijken van de gangbare termijn van inwerkingtreding van decreten, vastgesteld bij artikel 56 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, dient te worden afgezien van de onmiddellijke inwerkingtreding, teneinde eenieder een redelijke termijn te geven om kennis te nemen van de nieuwe bepalingen.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel 8, eerste lid, van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014, worden de zinnen "Een school die beslist het ononderbroken leerproces van een leerling te onderbreken door deze leerling het aanbod van het afgelopen schooljaar gedurende het daaropvolgende schooljaar nogmaals te laten volgen, neemt deze beslissing na overleg met het CLB. De genomen beslissing wordt ten aanzien van de ouders schriftelijk gemotiveerd en mondeling toegelicht, waarbij de school ook aangeeft welke bijzondere aandachtspunten er in het daaropvolgende schooljaar voor de leerling zijn." vervangen door de zinnen "Een school die beslist het ononderbroken leerproces van een leerling te onderbreken door die leerling het aanbod van het afgelopen schooljaar gedurende het daaropvolgende schooljaar nogmaals te laten volgen, motiveert die beslissing schriftelijk ten aanzien van de ouders en licht die beslissing mondeling toe. De school geeft aan welke bijzondere aandachtspunten er voor die leerling zijn in het daaropvolgende schooljaar."

Art. 3. In artikel 12/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 juni 2016 en gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 1, eerste lid, worden de woorden "Na kennisneming van en toelichting bij de adviezen van de klassenraad en van het CLB" vervangen door de woorden "De klassenraad adviseert over de toelating tot het kleuteronderwijs en na kennisneming van en toelichting bij het advies";
- 2° in paragraaf 1, tweede lid, worden de woorden "enkel een advies van een CLB" vervangen door de zinsnede "geen advies als vermeld in het eerste lid,";
- 3° in paragraaf 2, eerste lid, worden de woorden "Na kennisneming van en toelichting bij de adviezen van de klassenraad en van het CLB" vervangen door de woorden "De klassenraad adviseert over de toelating tot het kleuteronderwijs en na kennisneming van en toelichting bij het advies";
- 4° in paragraaf 2, tweede lid, worden de woorden "enkel een advies van een CLB" vervangen door de zinsnede "geen advies als vermeld in het eerste lid,".

Art. 4. In artikel 14/0 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 3 juli 2020 en gewijzigd bij de decreten van 9 juli 2021 en 8 juli 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in punt 1° wordt tussen het woord “voor” en het woord “kleuteronderwijs” het woord “Nederlandstalig” ingevoegd;
- 2° in punt 1° worden de woorden “het CLB” vervangen door de woorden “de klassenraad kleuteronderwijs of de beslissing van de klassenraad lager onderwijs”;
- 3° in punt 2° worden de woorden “de adviezen van de klassenraad en van het CLB” vervangen door de woorden “het advies van de klassenraad”.

Art. 5. In artikel 14/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 17 juni 2016 en gewijzigd bij de decreten van 6 juli 2018 en 8 juli 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in paragraaf 2 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“In het gewoon lager onderwijs kan een leerling die veertien jaar wordt vóór 1 januari van het lopende schooljaar, nog één schooljaar het lager onderwijs volgen, na gunstig advies van de klassenraad van de school waar de leerling het voorafgaande schooljaar lager onderwijs heeft gevolgd. De klassenraad geeft advies op vraag van de ouders of op eigen initiatief. Na kennisneming van en toelichting bij het advies van de klassenraad nemen de ouders daaromtrent een beslissing.”;

- 2° in paragraaf 3 wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“In het buitengewoon lager onderwijs kan een leerling die veertien jaar wordt vóór 1 januari van het lopende schooljaar, nog één schooljaar het lager onderwijs volgen, na advies van de klassenraad van de school waar de leerling het voorafgaande schooljaar lager onderwijs heeft gevolgd. De klassenraad geeft advies op vraag van de ouders of op eigen initiatief. Na kennisneming van en toelichting bij het advies van de klassenraad nemen de ouders daaromtrent een beslissing.”.

Art. 6. Dit decreet treedt in werking op de dag na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

Brussel, 18 november 2022.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS